

Nro. 40.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 18 dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Német Ország.

Számos Frantzia seregek gyűllenek öszve Sieg-
burg mellett, holott, a' mint készületeikből
láthatni, tábort formálni akarnak. — Május 3-ik
napjától fogva egészen el záratott a' Koblentz,
és Ehrenbreitstein közt való út, és ollyatén viz
árkokat akarnak a' Frantziák ezen erősség kö-
rül készíteni, a' mellyek pallisadákkal lesznek
meg rakatva.

A' mint emlékezhetünk, a' Svéviai kerület-
ben lévő Imperialis városoknak követjeik magok
közt gyűllést tartván, egy esedező levelet küldöt-
tek Tsászár Ő Felségének, mellyben fontos okok-

kal kívánták azt meg mutatni, hogy azoknak is ugyan azon jussaik vagynak a' további fenn maradásra, mint a' minémüvel birnak a' több kerületbeli Imperialis városok. Egyfzersmind esedeztek Ő Tsászári Felségének, hogy azokat maga általma alá venni, és törvényes jussaiknak birto- kában tovább is meg tartani méltoztasson. Ezen kéresekre igen kegyelmesen, és azon városoknak kívánságok szerént felelt a' Fels. Tsászár, úgy mindazáltal, hogy azok is álhatatosak légyenek mind az Imperiumnak, mind Fels. Fejeknek tar- tozó kötelességeiknek bé tellyesítésében.

A' Berlini Tudósok Akadémiáját, (*Academiam Scientiarum Berolinensem*), mellynek első fundamentumát ama halhatatl emlékezetű Német Tudós *Leibnitz* javaslására I. *Fridrik* Prussziai Király vetette meg 1700-ik esztendőben, II. *Fridrik* Király pedig sok privilegiumokkal meg ajándékozta azt, ugyan azon lábra állította vissza a' mostan uralkodó ifjú Király, a' mellyen állott vala II. *Fridrik* tudós Király uralkodása alatt. Azon oeconomica Commissiót, mellynek igazgatója II. *Fridrik Wilhelm* idejében, az előttünk eléggé esméretes *Wöllner* Úr vala, el törölvén, egy Directorium által fogja kórmányoztatni, mellynek a' négy Classisoknak, u. m. a' Philologicának, Philosophicának, Physicának és Mathematicának Directorjai, két gazdaságot értő személyek, és egy előülő fognak a' tagjai lenni. Valamint annakelőtte, úgy ezután is az Akadémiának rendes tagjai fogják az új tagokat választani; hanem most maga candidált a' Király hármát, úgy- mint, *Suarez*, és *Borgstede* titkos Tanácsosokat, és a' Királyi Bibliothecának gondviselőjét *Biester* Urat. Ennekutánna 24-ből fognak ezen Akadémiának rendes tagjai állani.

A' Rastadti Congressusról.

Minekelőtte azon promemoriát, a' mellyet a' Magy. Kurir, a' közelebbről múlt posta napon, maga Erd. Olvasóival maga egész valóságában

közlött, Gróf *Metternich* Ts. plenipotentiaris Ministernek által küldötték volna azon Congressusban lévő Frantzia követek, meg látogatván őket a' Moguntziai, Saxóniai, és Baváriai követek, hosszasan beszélgették a' Frantzia Respublikával szereztetendő békességnek tárgyáról. Az Imperialis deputatio Május 5-ik napján tartván maga 43-ik gyűllését, meg hányta vetette a' Frantzia Ministereknek azon válaszat, végzést is hozott arról, de minéműt, és mitsoda választ fog arra adni, azt még most nem tudhattuk.

A' Vetzlári fő Törvényészék (*Summum Imperii Tribunal Vetzlarense, das Kammergericht zu Wetzlar*) egy Collegialis levelet küldvén a' Rastadtí Imperialis Deputatiónak, azon panaszkodott, hogy bátor neutralitást ígirtének legyen is annak a' Frantziák; mindazáltal még is sokféle módon háborgatták azt, és az audientiás palotájokat tantztanuló műhelyre, más szobajokat pedig fechtirozó helyre változtatták.

Frantzia Respublika.

*Brüey*s Contre-Admirálist, a' ki a' *Corcyra*t flottát a' *Touloni* kikötő helybe bé vitte, a' tengeri dolgokra ügyelő Ministerré tette a' Párisi Directorium.

Aprilis 29-ik napján, közönséges audientiát tartott ez a' Directorium, a' mellybe a' Római Respublikának rendkívül való követje polgár *Giustiniani*, a' Stockholmi Kir. udvarnak plenipotentiaris Ministerje *B. Stael*, polgár *Talleyrand* külső dolgokra ügyelő Fr. Minister által bé vezetettek. Ezen alkalmatossággal, a' bé vett szokás szerént, mind az ökét bé mutató, mind a' bé mutatott Ministerek, mind pedig a' Directorium Előülője, a' reájok bizatott dologhoz illendő beszédeket tartottak.

A' Svéciai Király Ministerjét *B. Stael*t bé mutató beszédjében, így szóllott a' többi közt *Talleyrand* Frantzia Minister: „Néhány könnyű felhők

támadtanak Svécia Ország, és a' Frantzia Respublika közt; ez a' két Status mindazáltal, a' melyek mindenkor különös hajlandósággal viseltettek egymás eránt, nem maradhattak hosszú ideig tartó egyenetlenségben. Újokban helyre állított ezen kedves hármónia. Nagy örömmel vette ezen barátság meg újítását a' Frantzia Respublika, annyival inkább, mivel a' plenipotentarius Ministernek ki választatása meg nyugtató kezességet nyújt azon barátságnak igaz vóltáról." E mellett nagyon magasztalta a' nevezett Frantzia Minister, *B. Stael* Svéciai Minister talentomait, és az ő Frantzia Respublika eránt mindenkor mutatott szives hajlandóságát.

A' Fels. Szárdiniai Király nagyon panaszkodott a' Frantzia Directoriumhoz küldött levelében, azok ellen a' Cisálpinai és Liguriai Respublikákban tartózkodó haranják ellen, a' kik a' Pedemonti tartományba bé ütven, sokféle tolvajlást, pusztítást és kegyetlenséget vittek végbe, és mind titkon, mind nyilván törvényes fejedelmek ellen való pártütésre uszollyák a' népet.

A' Bernai fegyveres társban találtatott nagy értz ágyúk *Toulonba* küldettek az oda öszve gyűlt hadakozó hajókra. Az Anglia ellen való expeditió eránt, néhány nehességek adták elő magokat, mellyek miatt mostanában nehezen lehet ahhoz kezdeni. A' *Toulonba* ment tudósok és mesterek is vissza tértek *Párisban*. (Azt mondják, hogy *Pitt* Minister is *Rastadtba* fog menni, és személyesen tractalni *Bonaparte* fő vezérrel, a' Frantzia Respublika, és Anglia közt szereztetendő békesség dolgában. Ez ugyan magában nem lehetetlen dolog, de lehetetlen *Pittre* nézve, a' ki sokkal magasabb gondolatokkal vagyon az Angliai Status és maga eránt, hogy sem mint ő maga járna a' Frantziák után).

Generál *Bernadotte*, a' Frantzia Respublikának *Bétsben* vólt követje, *Rastadtban* való mulatása után, a' Directoriumnak hozza küldött parantsolatját vévén, *Strafsburgon* keresztül *Párisba*

utazott Május 7 ik napján. — A' *Strafsburgi* Kommandirozó Frantzia Generális meg parantsolta a' *Kéhli* lakosoknak, hogy szakasszák félbe hájlékaiknak építést.

Leg közelebb azt végzette a' Frantzia Directorium, hogy azon Olasz Országí ritka gyűjtemények, mellyek *Rómából Párisba* küldetnek, oda meg érkezhén, nagy pompával fogadtassanak. — Minden nevezetes Tudósok, és mesterek meg hivatattak ezen innepnek meg tisztelésére.

St. Cyr Frantzia Generális, sok tiszteket árestomba tétetett azok közül, a' kik Generál *Masena* ellen *Rómában* fel kelvén, és semmi parantsolatjának nem engedelmeskedvén, a' hadi fenyték ellen vétettek. — Generál *Scherer* Frantzia hadi Minister minden Frantzia ármádiákhoz szoros parantsolatot küldött az érant, hogy minden haza bortsátatott katonákat hívjanak vissza magokhoz, ezt téven parantsolatjához, hogy a' Respublika bátorsága, a' Frantzia hadi seregeknek ditsősége, és az előre való gondviselés kívánnyák ezen rendeléseket. — *Bonaparte* fő vezér még Május 3 ik napján is *Párisban* vólt. — Nem régiben ekként irt a' *Redacteur* nevű *Párisi* officialis újságíró, ezen nevezetes republicanusi Generálról: Hirtelen azt a' parantsolatot vette *Bonaparte* a' Directoriumtól, hogy mennyen *Brestbe* az *Anglia* ellen tétetett tengeri kenszületeknek siettetésekre. Azután ismét a' *Toulonba* való menetelre vett parantsolatot, a' honnan *Egyiptom* el foglalására menendő vala. Most pedig *Rastadtba* menni mondatik. — Talan, így szóll továbbba a' *Redacteur*, azért szórattatnak ki illy sok egymással ellenkező hirek, hogy a' Directoriumnak valóságos fel tétele azok által titokban tartattassék. — Valósággal igen fontos dolgokkal az idő viselős, avagy terhes. Annál bizonyosabb nints, hogy az *A. Belgiumban*, és a' *Rénus* mentiben fekvő Frantzia truppoknál nagy mozgások tapasztaltatnak, és hogy parantsolatot vettének a' *Námuri*, *Lüttichi*, *Mastrichti* 's több városbeli

regementek a' Koblenzbe és Koloniába való marsirozásra, holott által költöztvén a' Rénuson a' Lahn és Nidda vizek mellett táborba fognak szállani. Hejyettek más truppok küldetnek Frantzia Országból a' nevezett városokba.

Az Olasz Országi Frantzia ármádiánál sok Zsidó ifjú vett hadi szolgálatot, és néhányan közülök tisztekké is tétettek.

Batáviai Respublika.

A' mint előre is látni lehetett, a' voksoznak többsége mellett minden Belgiomi tartományok bé vették az újobban el készült Constitutiót, mellynek közönségesen leendő ki hirdettetésére nézve nagy pompák készittetnek *Hágában*. Most már a' törvényhozó Tanáts tagjainak ki választásokra fognak lépni. Azonközben tsak nem minden nap kérő levelek nyujtatnak bé a' N. Conventnek, melyekben rész szerént a' mostani törvényhozó test egy harmad részének meg maradásáért, rész szerént annak egészen leendő meg újitatasáért esedeznek a' gyülekezetek. Sokkal több esedező levelek adattatnak bé a' mindent szabad tettések szerént mivelő Agensei ellen a' Directoriumnak.

A' Jó Reménység fokánál Anglusok által megveretett, 's el fogattatott Hollandia flottán lévő tisztekknek meg vizsgálatasokra ki rendeltetett hadi Tanáts ki mondotta már a' sententziát, melly szerént a' vizsgálodás alatt meg holt *Lukáts* Admirális leg bünösebbnek, 's ollyannak lenni találtatott, a' ki mindent a' nékie adatott parantsolattal ellenkezőképen mivelte. Ellenben az alatta vólt, és még életben lévő tisztek ártatlanoknak lenni esmértettek.

A' *Párisba* rendeltetett követnek *Buys* polgárnak minden napra 60 forint fizetés fog adattatni, úti költsége pedig különössen meg fizetett. — A' Cisálpina Respublikához menendő követnek, *Dedem* polgárnak, úti költségére 3000, elztendei fizetésül 10,000 forintokat, és mig a'

nékie adattatandó instructióért *Párisban* mulatni fog, naponként 60 forint alztali költséget; a' *Madritti* udvarhoz küldetett Minister követnek *Meyer* polgárnak, esztendőnként 20,000, ha pedig a' Kir. udvar valamellyik nyári palotájában mulatni fog, naponként 40, úti költségére, és udvari tselédjeire 12,000; Titoknokja számára pedig 1410 forintokat rendelt a' Directorium.

Olasz Ország.

A' Római új Republikának Kormányzékje még most sem szünt meg az ott lévő papság üldözésétől, és még most is szüntelen fogattya 's a' határon túl küldi a' nem Római származású Abbásokat, Praelatusokat, 's több tiszteletes férfiakat. — A' Római Zsidóságra 170,000 tallér Contributiót vetettek a' Consulok, melly summának egy részét pengő, más részét papiros pénzben tartozik le fizetni. E' mellett minden áruló bóltjaik meg vizsgálattak, és az azokban találtott válszon requisitióba vétetett a' Frantzia seregek számára. — Minden Római polgár köteles 14 nap alatt a' maga ingó és ingatlan jószágairól vallást tenni, 's azokat hiteles emberek által feljegyeztetvén, a' Kormányzéknek feladni. — A' Transtiberianusok újabb nyughatatlanságot akartak a' nép közt indítani; hanem jó eleve tudósítván arról az Előjárók, azt még első fűvében meg fojtották (c).

(c) *Transtiberianusoknak* neveztetnek Rómában azok, a' kik a' Tiberis folyó vizén túl fekvő külső városban laknak, és, mivel mindenféle sohonnai emberekből állanak, a' leg alább való embereknak tartatnak Rómában, úgy annyira, hogy Volckmann tudós utazó jegyzése szerént, minden semmire kellő, durva, paraszt, faragatlan, erköltstelen 's haramja indulatú embert Transtiberianusnak neveznek a' Rómaiak. Ezek mindenkor elsők szoktak a' zenebonákban lenni.

A' Sz. Római Pápa maga Orvosának *Rossinak* szabadságot adott, hogy *Rómába* vissza mehessen. Egy *Florentziában* mulató Anglus Dáma 1000 font sterlinget küldött Ő Szentségének ajándékba. — Egy Kapucinus Szerzetbeli pap, minap a' *Mária Maggiore* nevű Római templomban tartott prédikációjában arra serkengette halgatóit, hogy tehetségeknek mértéke szerént adakozzanak Ő Szentsége számára.

Azon *Florentziai* öszve esküvésről, mellyet a' *Turini*, *Májlandi* és *Velentzei* tudósítások feletébb szörnyitettek, még tsak egy igitskével sem emlékeznek a' *Florentziai* levelek.

A' Cisálpinai Directorium azt kívánta a' *Májlandi* Nagy Tanátstól, hogy a' *Konstántzinápolyba* küldetett, de újokban a' *Graubünderek* tartományán el fogattatott, és egész két elztendeig *Mantuában* fogságban tartatott *Semonville*, *Maret*, és *Mengaud* Frantzia polgároknak szenvedések, az őket el fogató *Salis* familiának confiscáltatott *Veltlini* jószágaiból 300,000 liverrel jutalmaztassák meg. E' dolgot egy Commissionának adta által a' Nagy Tanás a' szoros meg vizsgáltság végett.

A' Piémonti insurgenseket, a' kik sokféle törvényteleniséget miveltek azon tartományban *Domo d'Ossola*, és *Intra* mellett, meg támadták, keményen meg verték, és rész szerént el fogdosták, rész szerént szellyel kergették, 's minden munióiktól meg fosztották az ellenek küldetett Királyi regularis seregek. A' kik a' haláltól, 's fogságba eséstől meg menekedtek, a' *Helvétziai* és *Cisálpina* Respublikák földjökre vonták magokat. Ellenben a' Genuai határoknak szomszédtságában lévő pártos helységbeliek, úgymint, a' *Taggiolo*, *Ovada*, *Rocca Grimalda*, *Carosia* és több faluk lakosai, minden Kir. seregekkel való tsatáikban győzedelmet vettének. — Nemtsak a' nevezett helységekben; hanem a' *Pinerolói* tartományban is kiütötte magát a' pártosság tüze, úgy hogy, Aprilis 17-ikén, mind az ellene küldetett Kir. fegyve-

res népet meg verték, mind *Pinerolo* városát, és *Luzernát* el foglalták. — Azóltatól fogva az *Aostai* völgyben is nyughatatlan mozgások tapasztaltaknak a' nép közt, mellyeknek idejekorán való megfojtatásokra meg tette a' Kórmányfzék a' rendelkezéseket.

A' Fels. Szárdinai Király, az eránt tétetett minapában a' Genuai Directoriumnál jelentést, hogy a' mostani környülállások hozképest kéntelen vólt Ő Felsége a' Liguriai Respublika határai mellé, az ott uralkodó béketelenségnek le tsendesítése végett, számos fegyveres népet küldeni. — Erre azt válaszolta a' Genuai Directorium, hogy a' *Piémonti* nyughatatlanságban semmi részt nem vett, azért ő is kéntelen a' *Piemontal* határos *Liguriai* tartományoknak fedezésekre Genuai és Frantzia katonaságot küldeni.

A' *Liguriai* törvényhozó Tanátsoknak az a' végzések, mellyeket a' templomokban és klastromokban találtatható arany és ezüst edenyek' elvételére nevezve hoztak, nem kis béketelenséget okozott a' Genuai falusi lakosokban, mellyből származható gonofznak meg előzésére, eleve meg tette a' rendelkezéseket. — Az Olasz Országi Frantzia ármádiának fő vezérje Generál *Brune*, Aprilis 23-ikán *Májlandba* ment *Genuából*.

A' Májlandi Directorium egy hirdetményt tétetett közönségessé Aprilis 18 ik napján, mellyben az új Constitutióznak szeretetére, 's a' mellett való álhatatos meg maradásra serkengeti a' *Cisalpina* Respublikának lakosait; maga részéről pedig arra kötelezi magát azon Directorium, hogy kész annak allandóságaért akármit is mivelni, és inkább a' Respublikának omladványai alá temettetni, mint annak mostani alkotmányában leg kevesebb változást is tétetni engedni.

Sommariva polgár helyett, polgár *Paganit* Generál Titoknoknak, polgár *Sopransi* vólt *Policia* Ministert pedig Genuai követnek nevezte ki a' Directorium. — Nemtsak *Májland* városában

magában, hanem az egész Respublikában ki ke-
restetnek, 's árestomba tétetnek a' Frantzia emi-
gransok.

A' Liguriai Respublikának Párisban vólt kö-
vetje polgár *Bertuconi* igen fontos dolgokkal tért
vissza *Génuába*. Közönségesen úgy vélekednek,
hogy ezen új Respublikával is offensiva és defen-
siva alliantziát kötött vólna a' Párisi Directorium.

A' Génuai Karmelitáknak, és a' Sz. Márta,
Brigitta, és *Klára* szerzetbeli apátzáknak klas-
tromjaik ki üressitetvén a' Respublika számára
forditattak, az azokban lévő szerzetes férfiak és
asszonyok pedig más klastromokba küldettek. —
A' Génuai tudósítások szerént, 10 nap alatt ki fog
a' Touloni Frantzia flotta azon kikötő helyből
indúlni, de hová, és merre, azt senki sem tudja
bizonyossan.

Helvétzia.

Ebben a' hajdan bóldog, de most valósággal ból-
dogtalanságra jutott Respublikában is el kezdő-
dött a' hazafiak közt való háborúság. A' neve-
zetesebb, népesebb, és gazdagabb Cantonok,
úgy mint, *Básel*, *Bern*, *Solothurn*, *Freyburg*, *Lu-
cern*, *Schafhausen*, és *Tigurum*, engedni akarván a'
kénytelenségnek, bé vették a' Frantzia új módi Con-
stitutiót; ellenben a' kissebb, népetlenebb, és sze-
gényebb Cantonotskák, úgy mint *Glarus*, *Schvitz*,
Zug, *Uri*, 's *Untervalden*, bizván hegyes völgyes
tartományaikban, erős és szoros szövetséget kö-
töttek egymás közt, 's kélzebbek javaikat és éle-
teket fel áldozni, mint hazájoknak régi Constitu-
tiójától el állani. A' Helvétziai egyetlen egy, és
fel oszolhatatlan új módi Respublikának, a' *Ber-
nai* Cantonban fekvő *Arau* városában öszve se-
reglett Nemzeti Gyűllése hathátos okokkal tellyes
levele által kívánta azon Cantonokat a' többiek-
kel való eggyességre buzdítani, de azok inkább
figyelmeztek mások sugallásaikra, mint frigyes
társaiknak, a' környülállásokhoz alkalmaztatott
tanátsadására. — A' Helvétziában lévő Frantzia

ármádiának fő kormányozója, *Schauenburg* Generális, egy hirdetményt küldött hozzájuk: a' mellyben erőket fenyegeti.

De ők, tudniillik a' fent nevezett apróbb Cantonokbeli lakosok, semmit nem ügyelvén ezen hirdetményre, elsőben is, az új módi Constitutiót bé vett szomszéd Cantonok ellen fogtak fegyvért, 's azokat kivánnják szövetségeknék bé vételére kényszeríteni. — A' múlt Aprilis 29-ikén 4000 fegyveres embert küldöttek *Lucern* várasa ellen, a' kik oda érkezhvén egy tizt által fel kérték a' várast, olly fenyegetődző izenet mellett, hogy, ha egy óra el forgása alatt fel nem adnák magokat a' lakosok, erőszakot fognak rajtok tenni, és kitsint nagyot, ifjat öreget, minden nem és személy választás nélkül öszve kontzolni, 's hajlékaikat a' tűz által meg emészteni. Elégtelen lévén a' benn lévő lakosok az ellent-állásra, capituláltak, előtök a' kapukat fel nyitották, a' kik mindjárt akkor bé-menvén a' várasba, fegyvereiket le raktak, a' kortsma házakba mentek, torkig itták magokat, részeg fővel sok erköltstelenséget vittek végbe, kiváltképen az asszonyi nem ellen, a' fegyveres házat ki pusztították, a' zászlókat széllyel tépték, a' fel állitatott szabadság fáit tövökbe le vágdalták, a' közönség házára rohantak, 's halállal fenyegették az ott lévő Kormányizék tagjait. Azonközben este felé hir támadván a' *Franziáknak* oda való közelgetésekről, onnan egymás után ki takarodtak, és sok fenyegetődzések közt azon hegyek közzé vonták magokat, a' honnan *Luzern* ellen mentenek vala. — A' *Vallesia* Respublikátska is (*Walliserland*), melly eleinte az új módi Constitutiót bé vette, most már meg hasonlott, és a' lakosoknak egy része, a' régi Constitutió mellé vissza álván, javáival 's vérével kivánnja azt védelmezni.

Illyetén környülállások köze tétetvén *Helvétziának* dolga, egynéhány ezer főből álló *Franzia* sereget küldött *Schauenburg* Generális a' megátalkodott Cantonok ellen. — Aprilis 29-ikén, dél

után, mikor szinte gyűllést tartott volna az eránt a' *Zugi* Cantonbeli kormányozó Tanáts, miként kellene a' népet az új Constitutió bé vételére reábeszéli, egynéhány 100 huszárokból álló Frantzia tsupport jelent meg a' kapú előtt, 's a' várost fel kérte, 's fel adattatván abba bé ment, a' fegyver tárt, mellyben 36 ágyú, és 6000 flinta vólt le téve, el foglalta, 's minden lakost ki vétkeztetett fegyveréből.

Schauenburg Frantzia Generális ismét egy hirdetményt küldött a' meg átalakodott Cantonokhoz, mellyben az új Constitutiónak bé vételére, és deputatusoknak hozzá való küldetésére serkengette őket. De azok ekkor is siketek lévén az ő un-
szoló beszédjeire, April. 30-ik napján a' *Tigurum-
ban* fekvő Frantzia katonaságnak egy része elle-
nek küldetett, a' melly a' Tigurumi Tó mellyé-
kére marsirozván, *Feldlach* mellett meg ütközött
a' nyakas Cantonokból valókkal, 's diadalmat vett
rajtok. Május 1-ső napján, ugyan azon Frantziák,
néhány 100 fegyveres Tigurumiakkal együtt *Rap-
perschveilig* nyomúltak, a' várost el vették, 's az
új Constitutiónak ellenségeivel öszve tsaptak, őket
meg győzték, 's egynéhány mélföldig üzték, a'
melly tsatában nagyon meg külömböztették ma-
gokat a' Tigurumi fegyveres lakosok.

Önnön maga *Schauenburg* Generális a' *Zugi*
Canton ellen marsirozván, egy *Haglingen* nevű
helységbe bé küldötte a' trombitását, 's meg ki-
nálna annak lakosait a' hódolással. De ök a' he-
lyett, hogy magokat önként alája vetették volna
a' bé küldetett trombitásnak mind a' két kezét el
vágták, 's úgy küldötték vissza a' Frantzia tábor-
ba, melly emberiség ellen való tselekedetek ál-
tal meg bosszontatott Frantzia katonák a' fegy-
veres lakosokra rohantak, mindent, a' ki eleikbe
akadt le aprítottak, 's lak helyeiket a' földig éget-
ték. — Ezen szomorú történettől meg rettenvén
a' több kissebb Cantonok, a' leg későbbi *Helvé-
tziai* tudósítások szzerént, azok is le tették im-
már a' fegyvert, és ha szinte kéntelen kedvetlen

esett is, de csak ugyan bé vették az új módi Constitutiót.

Az *Araui* N. Convent azt végzette leg közelebb, hogy valamiképen minden *Helvétziai* Cantonoknak örökségeik ennekutánna a' Nemzet jószágaiwa tétetessenek: úgy azoknak minden adóságaik közösök lesznek, és a' Nemzeti kasszából fognak ki fizetődni, a' melly rendelés által néhány Cantonok nyernek, mások pedig vesztenek.

Minekutánna értésére esett volna az *Araui* Conventnek, hogy *Pitt* Minister, minden N. Britanniaában lévő *Helvétziai* nemtsak közönséges, hanem magános jószágokra és pénzre is sequestrumot tétetett volna; tehát azt végzette, hogy a' tromfot tromfal kell vissza ütni, és minden *Helvétziai* Cantonokban lévő Anglus portékákat, 's pénzt le kell árestalni.

Török Birodalom.

A' Fényes Portának a' *Widdini* pártos Basával való dolgairól sokféleképpen szóllanak a' közönséges újság levelek, és hol az elsőbbnek, hol az utolsóbbnak tulajdonittyák a' hadi szerentsét. A' Török Országai határokról April. 28-ik napján indúlt tudósítások szerént, az előtt harmad nappal véres ütközet történt a' Tsászári 17000 főből álló armádia, és *Pasman Oglu* seregei között, az elsőbbet egy *Mustafa* nevű Basa kormányozta, kinek nem érkezvén a' többi Basáktól semmi segítsége, e' miatt nagyon meg verettetett, és egész *Belgrád*ig üzetetett a' pártos Basa serege által. Melly nagy vesztesége lett légyen nékie ezen viadalban, csak abból is ki tettik, hogy a' Jantsárok közt lévő tilztek közül 20 *Bolluk* Basák vesztenek el. (Az egész Jantsári sereg különös apróbb seregekre vagyon a' háborúban fel osztattatva, a' mellyek *Bolukis-oknak*, vagy *Pulks-oknak*; a' vezérjeik pedig *Bolluki-Agalariaknak*, vagy *Bolluki-Basáknak* neveztetnek). Ezen tudósításokból azt is olvasuk, hogy a' *Pasman Oglu* armádiájánál kemény hadi fenyték vagyon.

A' régi Görög Országoknak *Albánia* nevű tartományából két Kurirok érkeztek mostanában *Konstántzinápolyba*, a' kik által oda vitetett tudósítások hosszas conferentiára szolgáltattak a' Divánnak alkalmatosságot. — A' *Ramazán* innepének végződésétől fogva, igen sok hadi nép takarodik ki Asiából Európába. Mártzius vége táján 25000 ember telepedett le *Konstántzinápoly* vidékén, *Driinápoly* körül pedig 40000, a' hová még több ezrek is várattatnak *Asiából*.

Egy tekintetes személyű, és nem alá való rangú Musulman, (ekként írnak *Mehadiából* Aprilis 25-ik napján), a' ki a' Diván parantsolatjából a' véghelyeket és határokat bé járta, 's meg vizsgálta, azt beszéltette, hogy a' *Konstántzinápolyban*, 's több Fényes Portához tartozó városokban tartózkodó Frantziáknak rendeletlen magok viselete miatt, nemcsak érdemetleneknek tartotta őket a' Nagy Úr a' maga óltalmába való vételekre, hanem e' mellett ollyatén parantsolatot adott ki erántok, hogy azok, a' kiknek semmi bizonyos foglalatosságok nintsen, egy hólnap alatt takarodjanak ki Országaiból. Ez a' *Ferman*, az az, Tsászári parantsolat a' *Konstántzinápolyba* lévő Frantzia követtel is közöltetett, olly ki nyilatkoztatással, hogy ő intse meg a' maga szolgálatjában lévő, 's az ő tölle függő Frantziákat, hogy azoktól az illetlenségektől, a' mellyeket ekkorig szabadon, és minden tartózkodás nélkül gyakorlottak, ennekutánna ójják meg magokat; más-ként magoknak tulajdonítsák, ha a' meg sértetett nép maga magát teszi bíróvá, 's maga vezzen magának elégtételt.

Továbbá azt is beszéltette ez a' *Mehadiában* volt fő rangú Musulman, hogy az új *Reis-Effendi* különös barátságban légyen, 's gyakorta öszve mennyen az ott lévő Anglus követtel.

Magyar Ország.

Mélt. *Pószthory Sándor* Úr, a' Sz. István Rendjének vitézze, *Fiume* Városának, 's azon kikötő

helynek, és az egész Magyar Tenger mellyéknek Igazgatója, Ő Ts. K. Felsége udvari Tanátsossa, egy valóságos ember barátja, betses életének közepette, *Varasdon*, hirtelen forró nyavalyába esvén, e' világból ki múlt.

Nagy Méltóságú R. Sz. B. Gróf Széki *Teleky Sámuel* Úr Ő Excellentiájának, Erdély Országi udvari Cancellariusnak, Tek. Bihar Vármegye Fő Ispanyának, ugyan ezen Vármegyében fekvő *Püspök-Ladány* nevű derék helységet, örökösen által engedte Fels. Urunk.

Titt. *Berzeviczy András* Vice-Palatinus, és *Bernáth József* Ts. K. Tanátsos Urakat, sok és fontos érdemeikre nézve, a' Fels. Septemvirális Táblához tette által Fels. Királyunk. — A' Debretzeni Districtualis Táblánál Assessorságot viselt, de már meg halálozott, Titt. Id. Vajai *Vay József* Úr helyébe, B. *Prényi István* Úr lépett bé az Actualitásba. Ifj. Gróf *Nádasdy Mihály* és B. *Prényi Lázár* Urak, a' Fels. Kir. Magyar Kamaránál Concipistaságból, betsületből való udvari Titoknokokká tétettek.

Ungh Vármegyéből Május 5-ikén. Az Ungvari Reformat. Gyülekezet mostani Prédikátora Tiszt. *Póts András* Úr, a' múlt esztendőben fel ült Nemes Sereg' újonnan készült zászlójára, néhány Erd. Urak kérésére, két Chronostichont készített, melly mind a' kettő igen szép lévén, meg nem egyezhetett a' nevezett T. Vármegye, mellyik varrattassék a' zászlóra, végre abban állapotának meg, hogy mind a' kettő meg érdemli az emlékezetben való hagyattatást, a' minthogy úgy is lön. A' Chronostichonok ezek:

sVrgIt ab Vngh hVnnVs patrlae reglqVe fIDeLIIs,
naM tetrlCo gaLLVs Vlbrat ab ense IVbar.

Másik.

sVrgIt ab Vngh hVnnVs, gaLLIs properantIbVs arMa,
paX regno, regl, regnlCoLIIsqVe reDI.

A' reménylett békesség el következésével ezeket írta:

DetonVIt Mars, aVrea paX Iterata reLVXIt,
aVnC slt honos, grates slnt tIbI sanCta trlas.

Másik.

gLoRia sIt sanCtae trIaDI, pax faVsta reVIXIt,
laete petIt patrIos hVngara tVrMa Lares.

Tudománybeli Tudósítások.

Azon már közönségesen esméretes Magyar Versírói munkának, mellyet ez előtt négy elzendenökkel *semminél több valami nevezet alatt* világ eleibe bocsátottam, második darabja, illyetén név alatt: *Mátyási József Verseinek folytatása*; a Királyi könyv vizsgálás által is helyben hagyatván, tökéletesen készen vagon. Nem volna azért egyéb hátra, hanem hogy az első darabnak előjáró beszédjében tett ígéretem szerént, ezzel is E. Olvasóimnak kedveskedném. De mivel az első darabnak, ha szintén a' maga ki adásáért nagy részben eleget tett is, nem lehetett az a' szerentséje, hogy az utánna következőnek ki jövését segíthesse, 's következésképpen a' Szerzője is magától, mint a' sok gyermekű szülék az utóbbiaknak nevelésekre, elégtelenebb a' másodikra mint vólt az elsőre: ezen okból kívántam azt a' versekben gyönyörködő Nemes olvasoknak előre mutatandó kegyességekbe ajánlani. Ennek mint nemtsak eredeti, hanem a' mellett jókora nagyságú könyvnek, mind előre mind annakutánna rendes árra lészzen 51 kr. Az ezen meg határozott summát pedig netalán feljül haladó önként való segedelem, (ha ugyan azon képzelhető Nemes szivűség egyfzersmind történhető tsuda is) függeni fog kinek kinek Anyai nyelvünkhöz és palérozodásunkhoz viseltető buzgoságától és izabadtettségétől. A' kik ezen áldozatok közül akár-mellyiket tenni kívánják, méltoztassanak azt vagy magamhoz a' bástya útszában 275-dik szám alá, vagy Ó Budai Compactor Nemzetes *Kis István* Úrnak a' Pesti belső városi fő piartzon lévő könyves bóltjába küldeni. Én pedig mihelyt magamat elegendőnek tapasztalándom, azonnal tudni és tellyesíteni is fogom tartozás és háládatosságbéli kötelelességeimet.

Mátyási József